

Collegial=Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 19.

Den 12 Maj 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Under 4 April d. A. har Hs. Majest. resolveret, at Overlofsen, Commandeur-Capitain Løwenørn, som nu er, eller den, som i Tiden bliver antagen, at gaae General-Toldkammeret tilhaande i Bro- og Havne-Sager, maa bivaane bemældte Collegii Forsamlinger, naar og saa ofte ved Kammeret foretages Sager angaaende Bro- og Havnevæsenet, samt Ringe- og Fyrvæsenet, som kunde udfordre hans Nærværelse.

Som da værende Stiftamtmand i Ribe, har Stiftamtmand Hellsfried forestillet, at det, for at afhjælpe de Ulejligheder og Uordener i Administrationen, som fløde af, at Ribershuus, Haderslev og Tønder Amters, samt de grævelige schackenborgske og lindewitske Godsers Jurisdictioner vare blandede, vilde være nødvendigt, at en Forandring hermed blev foretaget, men at dette ej vilde kunne

funne ioverkættes førend et rigtigt Situations-Chart over disse blandede Districter var blevet optaget. Efter Brev-
 verling med det konglige Videnskabers Selskab har det
 derfor været overdraget tvende geographiske Landmaalere
 at optage og udarbejde de i denne Hensigt nødvendige
 Charter. Da disse nu ere færdige, saa har Hs. Maje-
 stæt, paa det kongelige Rentekammers derom gjorte Fo-
 restilling, under 18 April d. A., resolveret saaledes:

"Vi ville, at nogle af Medlemmerne i Bort Rentekam-
 "mer, nu da Opmaalingen over disse blandede Di-
 "stricter er tilendebragt, skulde, efter Overeenskom-
 "melse, sammentræde med nogle af Medlemmerne
 "i begge vore Cancellier, for at gjøre Os Forslag
 "om disse Districters Adskillelse paa den passeligste
 "Maade."

Af de, som paa Grund heraf tiltræde forbemaaldte
 Commission, er Conferenceraad og General-Procureur
 Colbjørnsen udnævnt for det danske Cancellie; Med-
 lemmerne fra det tydske Cancellie og Rentekammeret ville
 i denne Tidendes næste Nummer vende nævnte.

Om man endog tør forudsætte, at dette Blads Læ-
 sere ere underrettede om Regjeringens Gavnildhed imod
 det i forrige Aar for en stor Deel afbrændte Nyborgs
 Indvaanere, og at de altsaa vide, at Hs. Majest. ved
 Resolution af 2 Marts d. A. til de, i Anledning af Til-
 debran-

debranden sammesteds, foreslagne Forandringer og Understøttelser har skienket en Capital af 20,000 Rdlr., hvilken afgives til den synkende Fond for at gjøres frugtbringende til 4 Procent Rente, og denne Rente stedse at oplægges til Capitalen, for paa saadan Maade, efter 36 Aars Forløb, at tilvejebringe en Capital af den oprindelige Summes firedobbelte Beløb, saa troe dog Udgifverne, at skulde følgende Efterretning: Da Byen Nyborg i forrige Aar leed saa betydeligen ved Ildsvaade, befalede Hs. Majest. en Regulerings Commission nedsat, som iblandt andet skulde paaafjønne, hvad Erstatning een eller anden Indvaaner for mistet Grund og Byggeplads til Gadernes Udvidelse kunde være at tilstaae, og paa hvad Maade samme skulde udredes, saafremt ikke af Fæstningsverkernes Territorium kunde undværes saamegen Plads, som kunde ansees til Bederlag for det, som udfordredes til Gadernes Udvidelse. Fra ovennævnte Commission er, under 28 Jan. d. A., indkommen Forestilling angaaende den Fordeling, som paa kongelig forventende Approbation er foretagen, hvormed fulgte tvende Situations-Charter over den afbrændte Deel af Byen: eet over Grundenes og Gadernes før Branden havte Situation og Figur, og et andet over Gadernes Udvidelse efter kongelig Befaling, samt de afbrændte Pladsers nye Fordeling; tillige indsendtes en Fortegnelse saavel over de af Commissionen indløste Grunde, som over hvad derfor i Penge skal betales af Commissionen, samt

hvad

hvad denne igjen derfor skal godtgjøres, deels i anden Grund, og deels i Penge, saa og endeligen over hvad Brand-Assurance beløber sig til. Efterat Cancelliet udførligen havde foredraget Hs. Majest. denne Sag, er det, under 27 s. M., ved Rescript til bemældte Regulerings-Commission, fastsat:

1) At de foreslagne Godtgjørelser for, og Magelæg af, Grund til Postgaardens og Gadernes Udvidelse, saaledes som de i Commissionens Forslag ere ansøgte, og i den derved hestede Fortegnelse specificerede, approberes;

2) At Byen i ti Aar forundes Forhøjelse i de, ved Rescript af 12 Julii 1793, bestemte Bro- og Kanalpenge, saa at samme i den Tid maa svares saaledes:

af en Karret eller Rustvogn	" " 4 Mk. 8 S.
af en Chaise " " " " " "	3 Mk. —
af en Postvogn " " " " " "	1 Mk. 8 S.
af et Skib, som lossen eller lader, à Last	" " 8 S.
af de, som udkafter Baglast " " " "	6 S.
af en ledig Hest, Hoppe, Dre eller Ko	" " 4 S.
af fire Solin eller Saar " " " "	4 S.

Derimod skal Afgift af Skibe, som frænge eller fjolhale, samt af gaaende Rejsende forblive, som den er, ligesom og den forhøjede Afgift skal oppebæres af Soldsassereren der paa Stedet, for ej at blandes med Bro- og Havnevesenets Kasse, der skal være adskilt for sig selv.

3) At

- 3) At der af alle Fartøjer, som løsse eller lade ved La-
depladser, der høre under Nyborg Tolddistrict, lige-
ledes skal befales Bro- og Kanal-Afgivten, hvad en-
ten de lægge til Broen eller ikke.

Den 2 Maj har Hs. Majest. resolveret, at den
første Handel skal henlægges under den grønlandske Han-
dels Commission, og samme herefter føre Navn af den
grønlandske og første Handels-Commission.

I Følge den her i Staden værende Quarantaine-
Commissions Forslag har Cancelliet og Admiralitetet
føjet den Foranstaltning, at Stads-Physicus i Helsing-
ør, den ved Bagtskibet Højstcommanderende og en Bor-
ger, som har ført Skib i Middelhavet (om nogen saa-
dan findes der paa Stedet), tiltræde den helsingørse
Quarantaine-Commission.

F o r g i v n i n g .

Under 27 f. M. er igjennem det tydske Cancellie
udgivet en kongelig Forordning angaaende Straffen for
Egteskabsbrud og Utugt for Hertugdømmene Slesvig
og Holsteen, Herstædet Pinneberg, Græfstædet Ran-
zau og Staden Altona. Den indeholder følgende væ-
sentlige Bestimmelser:

Om Egteskabsbrud.

- 1) Det imellem en gift og en ugift Person begangne
enkeltte Egteskabsbrud skal (naar ingen Benaadelse
finder

finder Sted paa en uskyldige Egtfælles Forbøn) uden Henpyn til Kjønnet, og hos den ugifte Mandsperson straffes første Gang med Fængsel paa Band og Brød i fire Uger; anden Gang med et halvt Aars Fængsel og Tugthuusarbejde, men tredie Gang med fem Aars Tugthuusstraf.

- 2) Ikkun de tvende første Gange kunne de Formuende affone denne Legemsstraf med Penge, første Gang med to Rigsdaler for hver Fængselsdag, de mindre Formuende med een Rigsdaler; anden Gang fulle Bøderne udgjøre den Sum 150 Rdlr.
- 3) Straffen for dobbelt, imellem gifte Personer begangne, Egtfælsbrud er for enhver, første Gang otte Ugers Fængsel paa Band og Brød, anden Gang eet Aars, og tredie Gang ti Aars Tugthuusstraf.
- 4) Første Gang kan dog ogsaa Pengestraf finde Sted, hvilken skal udgjøre Tiendedelen af den Skyldiges hele Formue, ikke overstige 1000 Rdlr., men ikke heller være under to Rigsdaler for hver Fængselsdag, eller een Rigsdaler hos de mindre Formuende.

Om Utugt imellem ugifte Personer.

- 5) Naar utugtig Omgang imellem ugifte Personer ved Frugtsommelighed opdages, eller paa anden Maade lovligten er bevist, straffes den hos begge de skyldige Personer første Gang med ti Dages Fængsel paa Band og Brød, anden Gang fordobles denne Straf, og
tredie

trede Gang bestemmes den til et halvt Aars Fugthuusstraf. Og paa samme Maade straffes en ugift Qvindesperson, naar hun har drevet Utugt med en gift Mandsperson.

- 6) De tvende første Gange kan, istedetfor Fængselet, hos formuende Mandspersoner en Pengestraf af to Rigsdaler, hos mindre Formuende een Rigsdaler, og hos Qvindespersoner, uden Hensyn til Formue, een Rigsdaler for hver Dag, anvendes hos alle dem, som ikke høre til Tyendes Klasse, hvilke for hver Fængselsdag have at erlægge, en Mandsperson 48 ¤ og en Qvindesperson 32 ¤ danske.
- 7) Enhver Ugift, som har besvangret, og erlægger Bøder for sig selv, skal ogsaa udrede Bøderne for den Besvangrede, dog kun ved hendes første Fejltrin.
- 8) Naar de i Utugt Skyldige ægte hinanden, bortfalder Straffen.
- 9) De, som forlede unge Mennsker til Utugt, inden de have opnaaet deres mandbare Alder, skulle efter Omstændighederne belægges med Fugthuus- eller Karrestraf, som hos Lærere, Formyndere og Opdragere skal være paa Livstid.

Almindelige Forskrifter.

- 10) Straf anden Gang forudsætter, at den første Forseelse allerede, inden den nye er begangen, virkelig er bestraffet. Indtil den Tid er flere, med forskellige

lige Personer udøvede, eensartede Forseers Bes-
 straffelse kun enkelt for enhver Forseelse for sig.
 Samme Betsaffenhed har det med Straf tredie Gang.

II) I alle Tilfælde, hvor Pengebøder, efter denne
 Forordning, finde Sted, skal Øvrigheden nøje be-
 stemme Mulden, og samvittighedsfuldt efter Om-
 stændighederne overveje, om den Dømte hører til de
 Formuende eller mindre Formuende. Dømmenes
 Fuldbyrkelse skeer inden tolv Uger, saa at inden den-
 ne Frist Bøderne skulle være erlagte, eller Fængsels-
 straffen begynde. Dog maa Øvrigheden gjøre Und-
 tagelse fra denne Regel, naar den Skyldiges Sund-
 heds-Tilstand, især Børnenes Opammelse hos Qvin-
 dekjønnet, skulde kræve Fængselsstraffens Opsættelse,
 eller naar de Skyldige af troværdige Harsager bede om
 Frist til det aftalte Egtteskab.

12) Fængselsstraffen paa ti og tyve Dage skal udstaaes
 i Terminer af fem Dage, og den efter Uger fore-
 skrevne Fængselsstraf i Terminer af een Uge. Mel-
 lemtiderne skulle være ligesaa lange, som Terminer-
 ne, naar ikke den Strafskyldiges Sundheds-Tilstand
 eller andre betydelige Omstændigheder udvirker hos
 Øvrigheden Mellemtidens Forlængelse.

13) Naar Forseelsen affones med Penge, bortfalde
 ganske de Gebyhrer, som have Hensyn til Fængsels-
 straf. Men anvendes Fængselsstraffen, saa er In-
 gen, uden Rettens Betjent, Portneren og Fanger-
 nes

nes Oppasser, berettiget til at forbre Gebyhrer, hvilke, naar den Fangne er uformuende, ligesom Forslegnings-Pengene, betales af Communen. Straffens Fordeling i Terminer maa ikke give Anledning til at forsøge Gebyhrerne.

Ophævelse af Straf for anticipert Samleje og af Kirkebodens Surrogat.

14) Ægtesolks Forseelse ved for tidligt Samleje skal oversees, og herefter hverken have den hidtil udkrævede Angivelse eller Straf til Følge.

15) Ligeledes ophæves den Fængselsstraf, og hvad der af er afhængigt, som brugtes istedetfor den forhen afskaffede Kirkebod. Dog maa de nu i Embede staaende Præster og Kirkebetjente, hvilke have Adkomst til Gebyhrer af saadanne Personer, endnu forbre og hævde samme; men for deres Efterkommere bortfalde de.

I øvrigt skal denne Forordning ogsaa anvendes i de Tilfælde, hvor Forseelsen forhen er begangen, naar den endnu ikke er paadømt.

Under 1 d. M. er der gjennem det tydske Cancellie udkommen en Placat, hvorved bekjendtgjøres, at Hs. Mæjst. har fastsat, at den, angaaende Indførelsen af ordentlige Gjælds- og Pante-Protocoller for Undersaatterne paa de adelige og Cancellie-Godserne i Hertugdømmet Holsteen, under 24 Marts f. A. udgaaende Anordning,

ning, ogsaa herefter skal udvides til det adelige Kloster i Preetz.

Under 1 d. M. er igjennem Oekonomie- og Commerce-Collegium udkommen en kongelig Forordning, som bestemmer, at den under 24 Febr. 1796 befalede overordentlige Afgift af Skibsfragter, saaledes som den da blev anordnet, og siden under 21 April 1797 nærmere er bestemt og forandret, endnu i eet Aar længer, end det da blev fastsat, og altsaa indtil Udgangen af Julii Maaned 1799, skal betales og oppebæres, med mindre for denne Tid maatte indtræffe saadanne Omstændigheder, som kunde give Anledning til nogen Forandring heri, i hvilket Tilfælde saadant strax skal vorde almindeligen bekendtgjort.

Ved Forordning af 23 Febr. 1752, som bestemmer, hvorledes de Under-Officiere og Gemene af de hervede Tropper, hvilke, for at undgaae den idømte Straf, attentere paa deres eget Liv eller Lemmer, skulle ansees, er tillige foreskrevet: at de Domme, som af Krigsretterne i flige Tilfælde affiges, skulle, uden at indsendes til kongelig Resolution, strax erequeres paa Forbryderen. Denne Forskrift har Hs. Majestæt ved Resolution af 13 April d. A., som derefter igjennem Generalitets- og Commissariats-Collegium er meddeelt samtlige militaire Jurisdictioner til Efterlevelse, nu forandret derhen: at Krigs-Retternes Domme i deslige
Sager

Sager fulle for Fremtiden, ligesom i alle andre Sager, der angaae Liv, Ære og Frihed, tilstilles General-Auditeuren, for af ham at vorde Hs. Majest. foredragne, forinden de maa fuldbyrdes.

Ligesom det, under 1 Julii 1796, ved Befaling til Kjøbenhavns Magistrat, er anordnet, at Øvrigheden, i Tilfælde af, at nogen Mand, som, uden foregaaende Bevilling eller indbyrdes for Øvrigheden indgangen Forening, unddrager sig fra at leve med eller forsørge sin Hustru, skal fastsætte, hvad Hustruen efter Billighed bør tilstaaes af Manden, og at saadant, i Mangel af mindelig Betaling, ved Udpantning skal inddrives, saa er det under Gaars Dato, ved Rescript til samtlige Stiftamtmand, Amtmand, Græver og Baronier i Danmark og Norge, fastsat, at ovennævnte Rescript af 1 Julii 1796 skal være almindeligt.

Blandede Efterretninger.

Da tvende Kjøbmænd i een af Kjøbstæderne i Aggershuus Stift have ført Klage over Maaleren sammesteds, fordi han deels skal have paatvunget dem, at lade maale endeel Værelser, for hvilken Maaling de formeente sig befriede ved den nye Told-Rulle af 1 Febr. 1797, deels ogsaa for Maalingen af en Ladning Salt fordret og taget Mere, end ham tilkom, m. v., saa har Cancelliet, efterat have derover modtaget Stiftets Erklæring,

ring, og om denne Sag ført Brevverling med General-Toldkammeret, tilmældt Stiftamtmanden over Aggershuus Stift, i Henseende til det Første, at Toldforordningen af 1 Febr. f. A. ikke har gjort nogen Forandring i Maalingen fra Politievæsenets Side, men, for saavidt den for Told- og Consumtionsvæsenet er fornøden, paa sees og attesteres den af Told-Opsynets Betjente; og, i Henseende til det Sidste, at ligesom bemældte Maaler, der, tvertimod Forordn. af 5 Maj 1683, har taget 2 β for at maale enhver Tønde af det omhandlede Salt, følgerigen har oppebaaret $1\frac{1}{2}$ β over hvad der tilkom ham, ej for Fremtiden kan tilstaaes nogen Forhøjelse i Maaler-Lønnen, saa bør han og tilbagegive det for meget Oppebaarede, og derhos erlægge den i ovenmældte Forordning fastsatte Mulct af 1 Rdlr., men dersom han herved skulde vëgre sig, maa han derfor søges ved Domstolene.

Ved at tilstille Cancelliet en Kasse-Extract af Viborg Tugthuus Regnskab for 1797, (hvoraf sees, at denne Stiftelses Beholdning til afvigte Aars Udgang beløb sig til 5,773 Rdlr. 2 Mk. 10 $\frac{1}{2}$ β) har Stifts-Ovrigheden over Viborg Stift forespurgt sig, hvorledes for Estertiden med Revisionen af dette Regnskab skal forholdes, i hvilken Anledning Cancelliet, under 5 d. M., har tilmældt fornævnte Stifts-Ovrighed, at da Tugthuus-Inspecteuren, som der paa Stedet tillige er Stifts-Revis

Revisor, ikke kan revidere sine egne Regnskaber for Tugthuset, og det tillige vilde være forbundet med for mange Vidtøstigheder, at sende disse Regnskaber til Revisions-Contoiret i Kjøbenhavn, og derefter tilbage til Directionens Decision, saa anseer Cancelliet det meest passende, at Tugthuus-Directionen til bemældte Regnskabers Revision besikter een af Magistraten eller Byens Borgere, som kan paatage sig dette Arbejde, enten uden Betaling, (da Tidsspilden ved et saa lidet Regnskabs Revision ikke bør sætte Stiftelsen i ny Udgiwt) eller imod Godtgjørelse af Stifts-Revisoren, der har begge Embeders Emolumenter.

Ved Resolution af 25 April d. A. har Hs. Majestæt bevilget, at Statsministrene, Græv Schimmelfmann og Kammer-Præsident Græv Reventlow, efter deres yttrede Ansøgning, maa udgaae af den islandske og finmarkske Handels Realisations-, samt den grønlandske og færøiske Handels-Commissioner. Ligeledes er det, under 2 Maj, bevilget, at den Committerede i Rentekammeret, Capitain Arctander, efter hans yttrede Ansøgning, maa udgaae af forbemældte Commissioner.

Ved en vis Lejlighed er Cancelliet blevet underrettet om, at en Musqueteer, navnlig Jens Hansen fra Haldagerlille i Sjælland, en fattig Bondeskarl, der er

per-

permitteret til sit Fødested, har, for at understøtte sin nyligen afdøde Faders og Stifmoders Barn, forladt sin Tjeneste, og er flyttet ind i sine afdøde Forældres Indsidder-Stue, samt har lejet et Fruentimmer til der at oppasse dette, ikkun 6 Uger gamle, Pigebarn. Til Beviis om, at dette hans menneskekjærlige og roesværdige Forhold ikke er undgaaet Cancelliets Opmærksomhed, har samme Collegium ved Skrivelse af Dags Dato tilstillet Amtmanden over Antvorskov og Korsør Amter 10 Rdlr., for at overleveres bemældte Jens Hansen.

Ved at udnævne Kammerherre P. Rosenørn til Stiftamtmand over Fyens Stift, har Hs. Majestæt tilige bestemt, at bemældte Kammerherre Rosenørn ikke skal have Skifte-Rettighed, (hvilken altsaa i Følge Placaten af 13 Dec. 1793 tilfalder vedkommende Rættens Betjente) samt at han, for saavidt de ham anbetroede Embeder vedkommer, skal holde sig den forandrede Inddeling i Districterne, som i Tiden maatte bestemmes, efterrettelig.

§ Anledning af en indkommen Forespørgsel har Cancelliet, under Dags Dato, tilskrevet samtlige Amtmand i Island, at de af Sysselmændene fuldfrevne Tingbøger, samt Skifte- og Auctions-Protocoller m. fl., kunne forblive henliggende ved Sysselmænds-Embederne

i ti Aar, til fornøden Underretning for disse Embedsmænd og flere, men at de, efter den Bids Forløb, bør, uden Modsigelse indleveres til Amtet.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Øyers Sogneskald i Aggershuus Stift, 268 Rdlr.; Hodge og Thistrup Sogneskald i Ribe Stift, 180 Rdlr.

Under RenteKammeret: Amtsforvalter. Embedet for Skanderborg og Nakjær Amter.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 2 Maj er Corrector B. Sivertsen udnævnt til Sognepræst i Rejsevig paa Island; Missionair N. F. Lassen til Sognepræst i Storvorde og Sejlsflod under Viborg Stift; den resid. Capellan til Vestenskov og Kappel Menigheder i Laaland, M. Rasmussen, til Sognepræst paa Den Bog, og i hans Sted er igjen udnævnt Cand. N. Schaarup; Vice-Pastor til Uldberg og Lynnerup i Viborg Stift, A. G. Jahn til Sognepræst i Vester- og Øster-Vølle under samme Stift, og i hans Sted resid. Capellan L. H. Blich; den resid. Capellan i Skanderborg, C. N. Krarup til Sognepræst i Hale og Tørring under Aarhus Stift, og i hans Sted Cand. F. E. Wendtzen. Den 11 er Cand. J. E. Finkenhagen confirmeret
som

som Personel-Capellan for Totens Præstegjæld i Aggershuus Stift; Cand. E. Marnestad ligeledes som Personel-Capellan for Faaborg og Diernisse Menigheder i Tjen.

Under Generalitetet: Den 27 April er Stads-Hauptmanden i Bergen, E. Kahrs, benaadet med Capitains Character og Rang, samt forundt Tilladelse at bære Felttegn, og en Guld-Epaulette til Distinction paa den borgerlige militaire Uniform.

Under Finance-Collegium: Den 28 Marts er Bogholder og Fuldmægtig ved den kongelige Credit-Kasse, J. Thomsen, udnævnt til Secretair ved sammes Direction. Den 2 Maj Student P. Møller ligeledes til Fuldmægtig ved den grønlandske og færøiske Handels, samt den islandsk og finmarksk Handels Reassurations-Commissioners Contoir.

Under Rentekammeret: Den 9 Maj ere Sec. Lieut. ved Husar-Regimentet, A. E. v. Voigt, og Student Vierring beskikkede til Landmaalere.

K e t t e l s e .

Nr. 18, S. 11, L. 17 Fattigskoler, læs: Fattigskole.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.